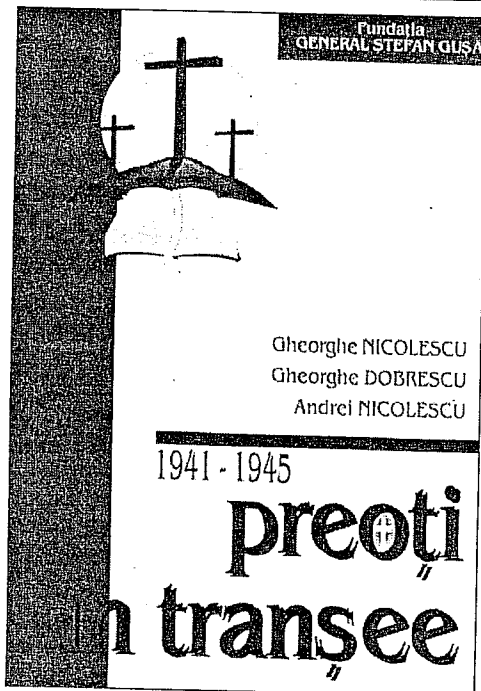

Sub egida Fundației „General Ștefan Gușă“

1941 - 1945 Preoți în tranșee

Două dintre instituțiile cele mai importante ale statului nostru, de-a lungul istoriei sale, Biserica și Armata „două instituții înfrățite care formează temelia organizației de stat“ au existat concomitent, s-au dezvoltat treptat, s-au înrăurit reciproc, adaptându-se vremurilor, devenind structuri puternice și folositoare ale societății românești. Slujind interesele poporului nostru și ale creștinătății, ele au contribuit la asigurarea stabilității interne cât și la identitatea românilor, participând la marile evenimente desfășurate atât în spațiul românesc și, chiar în cel învecinat. Totodată, au influențat starea și evoluția societății românești, conferind acesteia pecetea creștinismului, tăria continuității, forța de a se confrunta timp de peste două milenii, cu cele mai groaznice vitregii care s-au năpustit asupra neamului românesc.

Așa cum arată marele nostru voievod, Ștefan cel Mare și cel Sfânt într-o depeșă adresată principilor creștini din Europa, **scutul și crucea**

de origine română au fost pentru întregul spațiu european, stăvilă în calea vitregiilor de orice fel. Lucrarea distinșilor autori, Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu și Andrei Nicolescu, „1941-1945 Preoți în tranșee“, editată cu sprijinul Fundației „General Ștefan Gușă“, al Episcopiei Argeșului și Mușcelului și SC Insert — Buzău, vine în întâmpinarea necesității cunoașterii tradițiilor clerului militar, a modului de acțiune al acestuia în timp de pace și de campanie. Ea consemnează strădania preoților militari pentru îngrijirea creștinească a soldaților români, o operă misionară impresionantă, reconstruită pe baza celor peste 250 de documente privitoare la luptele din zonele de operații ale armatei române în anii celui de al doilea război mondial.

Biserica Ortodoxă Română s-a identificat întotdeauna cu idealurile spirituale și naționale ale neamului românesc, pe care-l păstora, ea nemairămânând pasivă la faptul când ostașii armatei noastre au fost chemați la datorie.

Pe baza unor suporturi legislative temeinice „armata nu se putea dispensa de serviciul neprețuit al preoșimii“.

Între anii 1921-1939 Episcopia militară a fost păstorită de patru arhieri. Între aceștia cel mai important rămâne Partenie Ciopron, hirtonisit episcop militar la 25 septembrie 1937 și investit în funcție la Peleş (Sinaia), la 8 octombrie, același an. Avea gradul de general de brigadă și luptase și fusese rănit în primul război mondial, la Casin-Oituz. El a reușit să mențină instituția clerului militar și în anii 1944-1948, perioada cea mai dificilă pentru existența armatei române.

Documentele inserate în volum de către autori scot în evidență activitatea preoților în anii

războiului mondial, ilustrând cele două ipostaze ale acestuia: de păstori sufletești și ostași.

Rapoartele întocmite de preoții militari dezvăluie nu numai activitatea lor creștină ci și viața de zi cu zi a ostașilor, starea lor de spirit și problemele cu care se confruntau.

În cadrul Campaniei din Est documentele semnaleză acțiunile misionare ale preoților militari din zona de operații militare. Pe teritoriul Rusiei Sovietice clericii militari ca și ostașii români s-au confruntat cu acțiunea de distrugere a vieții religioase de către comuniști cât și cu prigonirile suferite de localnici, care nu aveau altă vină decât aceea de a crede în Dumnezeu.

Politica de descreștinizare dusă de autoritatea sovietică, timp de aproape 25 de ani a îngrozit pe păstorii armatei noastre. În această situație ei au acționat și ca misionari creștini pentru populația civilă. Volumul atestă atenția cu care s-au aplecat asupra nevoilor sufletești ale populației din teritoriile în care acționa armata română.

În Basarabia, Bucovina și Transnistria clericii militari s-au preocupat de redeschiderea sau renovarea ori construirea lăcașurilor de cult, încreștinând copiii care de multă vreme așteptau acest moment fericit. S-a realizat o adevărată operă de reîncreștinare a teritoriilor dezrobite de armata română.

„Arma Cuvântului“ — organ jurnalistic, oficial al Episcopiei Armatei Române — una din cele mai importante reviste române de pe frontul de est, apărută în anii 1940-1944, revista de educație religioasă analiza, așa cum menționează și autorii în prefața lucrării, conexiunea a două instituții ale societății românești: Armata și Biserica. Ea a deslușit orizontul și a evidențiat

profundimea demersurilor pastorale, duritatea înclcășărilor militare, tăria morală și spiritul de jertfă al ostașilor români, evidențind în același timp și profesionalismul ziaristilor din rândul preoților militari.

Cu toate situațiile grele, deosebite, pe care războiul le-a creat, preoții militari au avut obligația să încredințeze pământului trupurile ostașilor și ofițerilor căzuți la datorie. Sub focul inamicului ei au oficiat ultimul serviciu religios ce îi datorau acestor martiri. Tot ei s-au ocupat și de cultul eroilor, de ridicarea monumentelor ce trebuiau să mențină vie amintirea sacrificiului lor.

Educația obștească nu a fost nici ea scăpată din atenția clericilor militari. Aceștia prezentau trei conferințe și cuvântări cu subiecte de însemnătate deosebită pentru evoluția armatei.

După evenimentele de la 23 august 1944, Uniunea Sovietică a instituit în țara noastră o adevărată ocupație militară, dezarmând și dezmembrând armata, schimbând regimul politic, sprijinind lupta comuniștilor pentru preluarea puterii. Astfel noul regim va trece la restructurarea și politizarea armatei și desființarea clerului militar din structura sa.

A urmat apoi oprimarea bisericii și preoților, sfârșind cu trimiterea în închisori și lagăre a slujitorilor altarelor, ortodocși dar și catolici și alte rituri.

Și în armată — noua putere comunistă prin activității săi a pus mâna pe educația care era la discreția Aparatului pentru Educație Culturală și Propagandă. Promovarea ateismului drept politică de stat a dus la eșecul eforturilor clerului militar de menținere a instituției, astfel încât la 22 august 1948, printr-un ordin al Regiunii a 3-a Militară a fost desființat după circa 100 de ani de existență.

Lucrarea prezentată de noi astăzi reprezintă o mare diversitate de documente care ilustrează informații valoroase privind activitatea confesională în armată, atât în timp de pace cât și, de război, având calitatea de a reconstrui cele mai însemnate aspecte ale temei pe care autorii și-au propus să o ia în dezbateră.

Demersul științific al celor trei autori reprezintă „prima lucrare de acest fel din țară și din străinătate“.